

«Πληροφορίες Που Δε Γνωρίζατε Για Τη Δικαστική Συμπαράσταση»

Δεν είναι λίγες οι φορές που κάποιο άτομο στο οικογενειακό μας περιβάλλον αντιμετωπίζει ψυχικές ή διανοητικές διαταραχές ή κάποια σωματική αναπηρία ή ακόμα και προβλήματα τοξικομανίας και αλκοολισμού εξαιτίας των οποίων αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος του τις υποθέσεις του. Τα πιο σημαντικά ερωτήματα που απασχολούν την οικογένεια και το περιβάλλον των ανωτέρω ατόμων είναι πώς μπορούν νομικά να προστατέψουν άτομα που χρήζουν προστασίας, ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθήσουν, ποια τα εχέγγυα του προσώπου που θα οριστεί ως Δικαστικός Συμπαράστατης – προστάτης του πάσχοντος ατόμου αλλά και ποιες οι πρακτικές συνέπειες του γεγονότος κήρυξης ενός ατόμου σε δικαστική συμπαράσταση. Στο παρόν άρθρο θα δούμε τα βασικά χαρακτηριστικά της Δικαστικής Συμπαράστασης, χρησιμοποιώντας απλά παραδείγματα μέσα από την καθημερινή ζωή.

Έννοια και Σκοπός της Δικαστικής Συμπαράστασης

Δικαστική συμπαράσταση είναι **η κατάσταση, στη οποία τίθεται ένα πρόσωπο, μέσω δικαστικής απόφασης, λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας, εφόσον αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος για τις υποθέσεις του,** καθώς και λόγω ασωτίας, τοξικομανίας ή αλκοολισμού, εφόσον εκθέτει στον κίνδυνο της στέρησης τον εαυτό του, το σύζυγο του, τους κατιόντες ή τους ανιόντες του. Δεν είναι απαραίτητο το αθεράπευτο της ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής, αλλά πρέπει μέσω αυτών των καταστάσεων να προκλήθηκε η **αδυναμία επιμέλειας των υποθέσεών του.** Σκοπός του θεσμού της δικαστικής συμπαράστασης είναι η προστασία και η διαφύλαξη των συμφερόντων των προσώπων που τίθενται υπό καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης, καθώς κατά κανόνα τα πρόσωπα αυτά δε διαθέτουν την απαιτούμενη διανοητική διαύγεια, ώστε να δεσμεύονται νομικά από τις ενέργειές τους.

Πώς τίθεται ένα πρόσωπο σε Δικαστική Συμπαράσταση

Η υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το Δικαστήριο ύστερα από σχετική αίτηση, μετά την κατάθεση της οποίας ορίζεται δικάσιμος. Την ημέρα της δικασίμου, το Δικαστήριο συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών, δηλαδή η κάθε υπόθεση καλείται μέσα μόνη της μόνο με τον δικηγόρο και τα μέλη του δικαστηρίου, ώστε να διαφυλαχθούν τα προσωπικά δεδομένα υγείας και προσωπικής ζωής του προσώπου.

Την ημέρα της δικασίμου το πρόσωπο προσέρχεται με τους συγγενείς του στο δικαστήριο, ώστε τα μέλη του δικαστηρίου να διαπιστώσουν ιδίως όμμασι ότι όντως το συγκεκριμένο πρόσωπο πρέπει να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι συγγενείς των ασθενών παραπονιούνται και γκρινιάζουν για την ανάγκη προσέλευσης ιδιαίτερα των ηλικιωμένων στο Δικαστήριο, πράγμα απόλυτα λογικό, καθώς οι περισσότεροι δεν έχουν ευκολία στη μετακίνηση ή στην επικοινωνία, πρέπει να καταστεί σαφές ότι αυτό γίνεται προς όφελος του ηλικιωμένου και προς αποφυγή εκμετάλλευσής του. Ο μόνος τρόπος να διαπιστώσει ο Δικαστής ότι όντως ο ηλικιωμένος δεν έχει πέσει θύμα εκμετάλλευσής ή εξαπάτησης είναι να δει με τα ίδια του τα μάτια τον άνθρωπο και να μιλήσει μαζί του. Επιπλέον, οι περισσότεροι έχουν μια βεβαίωση ιδιώτη γιατρού, ωστόσο, και πάλι προς αποφυγή εκμετάλλευσής, το Δικαστήριο ζητάει μια βεβαίωση κρατικού φορέα ως ένα επιπλέον εχέγγυο για την κατάσταση της υγείας του ασθενούς ηλικιωμένου.

Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει α) Την υποβολή ενός προσώπου σε καθεστώς πλήρους ή μερικής στερητικής δικαστικής συμπαράστασης όπου κηρύσσεται ανίκανο για όλες ή για ορισμένες δικαιопραξίες β) Την υποβολή του σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση, πλήρους ή μερικής, όπου για την ισχύ όλων ή ορισμένων δικαιопραξιών του απαιτείται η συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη γ) Σε συνδυασμό των προηγούμενων ρυθμίσεων.

Όταν το Δικαστήριο αποφασίζει τον συνδυασμό στερητικής και επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης, ορίζει ρητά στην απόφασή του ποιες πράξεις δεν μπορεί ο συμπαραστατούμενος να επιχειρεί αυτοπροσώπως και ποιες δεν μπορεί να επιχειρεί χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη του.

Ποια πρόσωπα δύνανται να καταθέσουν την αίτηση της Δικαστικής Συμπαράστασης

Την αίτηση για να κηρυχθεί ένα πρόσωπο σε Δικαστική Συμπαράσταση δύνανται να καταθέσουν τα κατωτέρω **περιοριστικά αναφερόμενα πρόσωπα**, τα οποία όπως θα δούμε διαφοροποιούνται ανάλογα την περίπτωση για την οποία ζητείται η κήρυξη ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση.

Επί **σωματικής αναπηρίας** την αίτηση έχει δικαίωμα να καταθέσει **μόνο ο ίδιος ο πάσχων** για να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση (μέσω του δικηγόρου του) και κανένα άλλο πρόσωπο.

Για **παράδειγμα** ο Γιώργος, πατέρας της ενήλικης Δήμητρας, μετά από ένα σοβαρό ατύχημα που είχε, στερείται της όρασης, αδυνατεί να επιμεληθεί μόνος του τις προσωπικές του υποθέσεις και ως εκ τούτου θέλει να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Η Δήμητρα βλέποντας πόσο επιτακτική ανάγκη είναι να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση ο πατέρας της δε δύναται να καταθέσει αίτηση για λογαριασμό του, αλλά την ενέργεια αυτή πρέπει να την κάνει κατ' αποκλειστικότητα ο Γιώργος.

Αντίθετα, **επί διανοητικής ή ψυχικής διαταραχής**, ο κύκλος των προσώπων που νομιμοποιούνται να καταθέσουν την αίτηση διευρύνεται και έτσι στις περιπτώσεις αυτές **δικαίωμα προς κατάθεση έχει:**

- α. ο ίδιος ο πάσχων,
- β. ο/η σύζυγος του πάσχοντος,
- γ. οι γονείς του πάσχοντος,
- δ. τα τέκνα του,
- ε. ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών ή
- στ. το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως.

Κανένα άλλο πρόσωπο εκτός από τα ανωτέρω αναφερόμενα δεν έχει δικαίωμα να καταθέσει επ' ονόματί του αίτηση για να τεθεί τρίτο πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση.

Για **παράδειγμα** η υπερήλικη Μαρία πάσχει από Alzheimer, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να φροντίσει τον εαυτό της, να προσανατολιστεί στο χώρο και στο χρόνο και να αναγνωρίσει ακόμα και πολύ οικεία της πρόσωπα. Οι γονείς και ο σύζυγος της Μαρίας έχουν αποβιώσει, ενώ ουδέποτε απέκτησε τέκνα και μοναδική συγγενής αυτής είναι η αδερφή της, η

Θεοδώρα. Για να μπορέσει να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση η Μαρία, μπορεί να καταθέσει η ίδια τη σχετική αίτηση στο όνομά της ενώπιον των αρμόδιων Δικαστηρίων. Η αδερφή της, Θεοδώρα δε νομιμοποιείται από το νόμο να καταθέσει απευθείας αίτηση δικαστικής συμπαράστασης, αλλά μπορεί να καταθέσει αίτηση στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών και να ζητήσει να τεθεί η Μαρία σε δικαστική συμπαράσταση. Στη συνέχεια, ο Εισαγγελέας με σχετική αίτηση στο αρμόδιο Δικαστήριο προχωράει τη διαδικασία.

Ποιος διορίζεται Δικαστικός Συμπαραστάτης

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι διορισμός του δικαστικού συμπαραστάτη από το Δικαστήριο γίνεται με γνώμονα το πραγματικό συμφέρον του ατόμου που πρόκειται να τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το Δικαστήριο διορίζει δικαστικό συμπαραστάτη το φυσικό πρόσωπο που έχει προτείνει αυτός τον οποίο αφορά το μέτρο, εφόσον ο τελευταίος έχει συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας του και το προτεινόμενο πρόσωπο κρίνεται κατάλληλο και μπορεί κατά το νόμο να διορισθεί ως δικαστικός συμπαραστάτης.

Αν αυτός που χρειάζεται τη συμπαράσταση δεν προτείνει κανέναν ή αν εκείνος που προτάθηκε δεν κρίνεται κατάλληλος, το Δικαστήριο επιλέγει ελεύθερα αυτόν που κρίνει περισσότερο κατάλληλο για τη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού λάβει υπόψη του την τυχόν εκφρασμένη βούληση του συμπαραστατέου, να αποκλεισθεί συγκεκριμένο πρόσωπο από το διορισμό του ως δικαστικός συμπαραστάτης, τους δεσμούς του με τους συγγενείς του ή άλλα πρόσωπα και ιδίως με τους γονείς του, τα τέκνα του και τον/την σύζυγό του, καθώς και τον κίνδυνο από την τυχόν υφιστάμενη αντίθεση συμφερόντων ανάμεσα στον συμπαραστατέο και σ' αυτόν που πρόκειται να διορισθεί ως δικαστικός συμπαραστάτης.

Τι είναι το Εποπτικό Συμβούλιο και ποιος ο Ρόλος του;

Έναν από τους πιο σημαντικούς ρόλους στη δικαστική συμπαράσταση διαδραματίζει το «Εποπτικό Συμβούλιο», καθώς είναι αυτό που «ελέγχει» το έργο του δικαστικού συμπαραστάτη, διαφυλάσσοντας το υπό δικαστική συμπαράσταση πρόσωπο από τυχόν εκμετάλλευση ή αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του δικαστικού συμπαραστάτη του.

Το **εποπτικό συμβούλιο** αποτελείται από 3 έως 5 μέλη (συγγενείς και φίλοι του υπό δικαστική συμπαράσταση προσώπου), οι οποίοι διορίζονται από το αρμόδιο Δικαστήριο με την ίδια απόφαση που διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη, με σκοπό όπως είπαμε τον «έλεγχο» του δικαστικού συμπαραστάτη. Μάλιστα δεν είναι λίγες οι φορές που το εποπτικό συμβούλιο έχει και συμβουλευτικό ρόλο.

Ο Δικαστικός Συμπαραστάτης που έχει οριστεί από το Δικαστήριο Εκμεταλλεύεται τη Θέση του Πάσχοντος τι Μπορώ να Κάνω;

Σε περίπτωση που τίθενται σε κίνδυνο τα υλικά ή ηθικά συμφέροντα του συμπαραστατούμενου, τόσο το εποπτικό συμβούλιο ή και το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, με πράξη του αρμόδιου Δικαστή, όσο και ο ίδιος ο συμπαραστατούμενος, νομιμοποιούνται ενεργητικά να ζητήσουν την παύση του δικαστικού συμπαραστάτη και τον διορισμό για αρχή προσωρινού και εν συνεχεία οριστικού δικαστικού συμπαραστάτη.

Πέρα από τα ανωτέρω περιοριστικά αναφερόμενα πρόσωπα, κανέναν άλλο πρόσωπο δεν νομιμοποιείται στην υποβολή της σχετικής αίτησης παύσης και αντικατάστασης του δικαστικού συμπαραστάτη. Ως εκ τούτου, στην υποβολή της σχετικής αίτησης δεν νομιμοποιούνται ούτε οι συγγενείς του συμπαραστατούμενου που δεν είναι μέλη του εποπτικού συμβουλίου.

Αυτές ήταν μερικές βασικές πληροφορίες όσον αφορά τη Δικαστική Συμπαραστάση που ίσως δε γνωρίζετε, αλλά πλέον σας έδωσαν τη δυνατότητα να προστατεύσετε και εσείς κάποιο άτομο που έχει ανάγκη και που αδυνατεί μόνο του να φροντίσει τον εαυτό του, να διεκδικήσει τα δικαιώματά του και να αναλάβει τις υποθέσεις του.

Στο Δικηγορικό μας Γραφείο ασχολούμαστε καθημερινά με υποθέσεις Δικαστικής Συμπαραστάσης. Θα χαρούμε να συνδράμουμε αποτελεσματικά σε οποιαδήποτε υπόθεση δικαστικής συμπαραστάσης σας αφορά. Σας προσκαλούμε να ζητήσετε τη συμβουλή μας και να μας τιμήσετε με την εμπιστοσύνη σας αναθέτοντάς μας την υπόθεσή σας. Ακόμη και αν δεν γνωρίζετε από που πρέπει να ξεκινήσετε, εμείς θα σας κατευθύνουμε! Μην ξεχνάτε ότι η κάθε υπόθεση είναι μοναδική και σε καμία περίπτωση το παρόν άρθρο δε δύναται να αποτελέσει νομική συμβουλή για το ζήτημά σας, καθώς οι σωστοί χειρισμοί μιας υπόθεσης ποικίλουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης.

Εάν αναζητάτε Δικηγόρο για την ανάθεση της υπόθεσής σας, προκειμένου να σας συμβουλευόμαστε υπεύθυνα και να σας υποδείξουμε τις ενδεδειγμένες ενέργειες για την επίλυση του προβλήματός σας, σας προσκαλούμε να επικοινωνήσετε μαζί μας καλώντας μας τηλεφωνικά ή αποστέλλοντάς μας σχετικό email στο info@sakellari.gr.

Σακελλάρη Πολυξένη

Δικηγόρος

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος στον τομέα του Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 6944878594

Email: info@sakellari.gr